

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/109/2016
Identifikačné číslo spisu:	4413220782
Dátum vydania rozhodnutia:	22.09.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4413220782.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú D., narodenú XX. januára XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové zámky, dieťa matky R. J., bývajúcej v K., a otca Bc. O.S., bývajúceho v J., zastúpeného Mgr. Martinom Hurtajom, advokátom so sídlom v Nitre, Štefánikova č. 15, o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu a iné, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 11 P 292/2013, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 6. februára 2016 sp. zn. 25 CoP 8/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Matka sa v konaní domáha, aby bol zmenený rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 7. novembra 2012 sp. zn. 5 CoP 39/2012, ktorým bola maloletá zverená do striedavej starostlivosti oboch rodičov, a to tak, že maloletá bude zverená do výlučnej starostlivosti matky; zároveň žiada upraviť styk otca s maloletou a zaviazat' ho na platenie výživného.

2. Otec podal v priebehu konania návrh na nariadenie predbežného opatrenia určujúceho základnú školu, ktorú bude maloletá navštevovať, prípadne zverujúceho maloletú do jeho osobnej starostlivosti až do právoplatného skončenia tejto veci.

3. Okresný súd Nové Zámky uznesením z 18. decembra 2015 č.k. 11 P 292/2013-840 rozhodol tak, že: I. maloletá bude v školskom roku 2015/2016 navštevovať Základnú školu I. so sídlom v K. a II. vo zvyšnej časti návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Toto uznesenie napadol otec odvolaním.

3. Krajský súd v Nitre uznesením z 9. februára 2016 sp. zn. 25 CoP 8/2016 napadnuté uznesenie vo výroku I. zrušil a vo výroku II. potvrdil ako vecne správne [§ 219 Občianskeho súdneho poriadku

(ďalej len „O.s.p.“)].

4. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal otec dovolanie s tým, že v konaní došlo k vadám zmätočnosti (§ 237 ods. 1 O.s.p.), k inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Žiadal napadnuté uznesenie v zrušujúcom výroku potvrdiť a v potvrdzujúcom výroku zrušiť a určiť, že maloletá bude až do právoplatného skončenia tejto veci navštevovať v párnom týždni kalendárneho roka Základnú škodu so sídlom v J. a v nepárnom týždni kalendárneho roka Základnú školu I. so sídlom v K.. Alternatívne žiadal nariadiť predbežné opatrenie, ktorým bude maloletá dočasne zverená do osobnej starostlivosti otca s tým, že až do právoplatného skončenia veci bude navštevovať Základnú škodu „J.“ v Bratislave.

5. Matka maloletej a kolízny opatrovník sa k dovolaniu nevyjadrili.

6. Dovolanie bolo podané pred 30. júnom 2016 v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností.

6.1. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

6.2. Podľa § 395 ods. 1 CMP platí, že ak § 396 CMP neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6.3. Podľa § 395 ods. 2 CMP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6.4. Ustanovenie § 396 CMP s dopadom na predmetnú vec „neustanovuje inak“.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) skúmal, či je dovolanie otca procesne prípustné.

8. V § 76 a § 77 CMP je obsiahnutá osobitná úprava niektorých ustanovení o dovolaní.

8.1. V zmysle § 76 CMP dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.

8.2. Podľa § 77 CMP dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

9. Ustanovenie § 76 CMP vymedzuje prípady, v ktorých (v pôsobnosti tohto zákona) dovolanie prípustné nie je; neupravuje teda, kedy (v pôsobnosti tohto zákona) je dovolanie prípustné. Vzhľadom na to, že v danom prípade nejde o vec, na ktorú by sa vzťahovalo ustanovenie § 76 CMP, bolo potrebné aplikovať § 2 CMP. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa totiž na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Prípustnosť dovolania otca bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

10. Ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (§ 470 ods. 1 CSP). Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované (§ 470 ods. 2 veta prvá CSP).

11. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho odvolacieho prieskumu.

11.1. Dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky odvolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu

uskutočniť meritorný dovolací prieskum.

11.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

12. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 11.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

13. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

14. Dovolanie otca smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky tých uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., proti ktorým bolo dovolanie procesne prípustné. Dovolanie proti uzneseniu o predbežnom opatrení bolo v zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné.

15. Dovolanie otca by vzhľadom na vyššie uvedené bolo prípustné iba vtedy, ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p.

15.1. Dovolateľ nenamietal, že v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo.

15.2. Vychádzajúc z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ zastáva názor, v zmysle ktorého mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

16. Dovolateľom namietaná nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou považovaná nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko R 2/216.

16.1. Aj ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p. (resp. § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.), ale len tzv. inú vadu konania podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

16.2. Dovolací súd poznamenáva, že v dovolaní napadnutom rozhodnutí sú zreteľne vysvetlené jeho dôvody. Zároveň poznamenáva, že najvyšší súd už v minulosti dospel k záveru, že pokiaľ je niektoré rozhodnutie (prípadne) nepreskúmateľné, neznemožňuje sa tým účastníkovi konania uskutočňovať jemu patriace procesné oprávnenia, nezostáva „procesne bezbranný“ (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho

súdu sp. zn. 7 Cdo 1367/2015) a má plne zachované právo namietať túto nesprávnosť v procesne prípustnom opravnom prostriedku (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 89/2011, 3 Cdo 145/2012, 3 Cdo 158/2012, 3 Cdo 648/2015 a 1 ECdo 10/2014).

17. Obdobne do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

18. Za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nepovažovala vtedajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012. Pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

19. K vyššie uvedenému treba pripomenúť konštatovanie ústavného súdu, že „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

20. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie otca, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok sledovaný dovolaním (možnosť uskutočniť meritórny dovolací prieskum), ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

21. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.